



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

KABINET MINISTRA

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 99

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

URAD PREDSEDNICE REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA ZA REVIZIJO POSTOPKOV ODDAJE
JAVNIH NAROČIL
INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE
DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA
FISKALNI SVET
SODNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNO ODVETNIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE

OBČINE
ZDRUŽENJE OBČIN SLOVENIJE
SKUPNOST OBČIN SLOVENIJE
ZDRUŽENJE MESTNIH OBČIN SLOVENIJE

MINISTRSTVA
ORGANI V SESTAVI MINISTRSTEV
VLADNE SLUŽBE
UPRAVNE ENOTE

Številka: 010-132/2023-7
Datum: 23. 8. 2023

Zadeva: Solidarnostna pomoč

Uvod

Ministrstvo za javno upravo je po naravni nesreči poplave 4. 8. 2023, posredovalo organom dopis številka 010-132/2023-1, z dne 6. 8. 2023, "Usmeritve glede organizacije dela in urejanja pravic in obveznosti javnih uslužbencev v državnih organih in v občinah v primeru naravne nesreče (poplave)". V dopisu je bil podan pregled ureditve odsotnosti z dela zaradi aktualnih vremenskih razmer, ki predstavljajo naravno nesrečo, organizacije dela vključno z odreditvijo dela na domu in pod točko 3 dodelitve solidarnostne pomoči. V preteklih dneh je Ministrstvo za javno upravo prejelo večje število vprašanj v zvezi s pravico do solidarnostne pomoči, vezano na konkretne primere. Zaradi velikega števila primerov se je pokazala tudi raznolikost življenjskih situacij ter s

tem v povezavi vprašanja, kako subsumirati življenjski/dejanski stan pod pravni stan. Zaradi navedenega v nadaljevanju posredujemo celosten pregled ureditve solidarnostne pomoči.

Uvodoma Ministrstvo za javno upravo poudarja, da v okviru svojih pristojnosti lahko podaja neobvezna mnenja in pojasnila sistemske narave v zvezi s tistimi zakonskimi določbami oziroma določbami izvršilnih predpisov, ki sodijo v delovno področje ministrstva, ne more pa ugotavljati in ocenjevati konkretnih okoliščin v posameznih primerih, prav tako ne more sprejemati odločitev, ki so v pristojnosti predstojnika posameznega organa, saj je skladno z veljavno zakonodajo odločanje o pravicah in obveznostih javnega uslužbenca v izključni pristojnosti njegovega predstojnika. Menimo, da je treba pri odločanju o pravici do solidarnostne pomoči v konkretnem primeru, upoštevati naslednje:

Pravne podlage

KPND je bila sklenjena 1990 in je solidarnostne pomoči uredila v **4. točki 40. člena** na naslednji način:

»4. Solidarnostne pomoči

Delavcu oziroma njegovi družini pripada solidarnostna pomoč v višini povprečne mesečne čiste plače v gospodarstvu Republike Slovenije za pretekle tri mesece, in sicer v naslednjih primerih:

- smrt delavca ali ožjega družinskega člana;
- težja invalidnost;
- daljša bolezen;
- elementarne nesreče ali požari.«

Komisija za razlago KPND je sprejela **razlago** (Uradni list RS, št. 81/00), da je solidarnostna pomoč po 4. točki 40. člena KPND vezana na s kolektivno pogodbo določen dogodek in se izplača z namenom, da delavec lažje premosti težave, ki niso nastale po njegovi volji. Delodajalec je dolžan izplačati delavcu solidarnostno pomoč v primerih oziroma ob izpolnitvi pogojev, določenih s 4. točko 40. člena kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti. Ta obveznost obstaja tudi v primeru, če delavec ne vloži posebne pisne zahteve za izplačilo pomoči.

Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12), ki je začel veljati 31. 5. 2012, je v tretjem odstavku 164. člena določil, da povračila stroškov in drugi prejemki v zvezi z delom pripadajo zaposlenim pod pogoji in v višini, določeni v tem zakonu, s prvim dnem v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je uveljavljen ta zakon (torej 1. 6. 2012), in da se v času uporabe tega zakona za zaposlene v javnem sektorju določbe kolektivnih pogodb, predpisov ter splošnih aktov, ki urejajo povračila stroškov in druge prejemke drugače, ne uporabljajo. V skladu s prvim odstavkom navedenega člena se določbe od 164. člena do 181. člena tega zakona uporabljajo do uveljavitve kolektivnih pogodb dejavnosti in poklicev, ki bodo sklenjene po sprejetju tega zakona, s katerimi se uredijo povračila stroškov v zvezi z delom in nekateri drugi prejemki.

V maju 2012 so bili sklenjeni tudi **aneksi h kolektivnim pogodbam dejavnosti in poklicev**, ki urejajo povračila stroškov in druge prejemke iz delovnega razmerja. Tako ZUJF kot aneksi so bili objavljeni v istem Uradnem listu in so začeli veljati 31. 5. 2012.

Aneks h KPND (Uradni list št. 40/12, v nadaljevanju: Aneks h KPND) v 13. členu (na novo) ureja solidarnostno pomoč:

»(1) Delodajalec je dolžan izplačati javnemu uslužbencu solidarnostno pomoč v višini 577,51 EUR v primerih in po postopku, določenem v kolektivni pogodbi.

(2) Do izplačila solidarnostne pomoči je upravičen javni uslužbenec, če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer, ne presega oziroma ne bi presegala višine minimalne plače. V primeru požara in naravne nesreče, kot jih določajo predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, omejitve iz prejšnjega stavka ne veljajo.

(3) Javni uslužbenec lahko vloži zahtevo za izplačilo solidarnostne pomoči v roku 60 dni od nastanka primera oziroma od trenutka, ko je bil zahtevo zmožen vložiti.«

Identično besedilo vsebujejo vsi aneksi h kolektivnim pogodbam, objavljeni v Uradnem listu RS, št. 40/12.

Pogodbene stranke so se tako dogovorile glede višine, primerov, postopka, (ob upoštevanju namena solidarnostne pomoči) cenzusa višine plače in roka za vložitev zahteve. Pri primerih in po postopku se dogovor sklicuje na določenost v 4. točki 40. člena KPND (v primerih in po postopku, določenem v kolektivni pogodbi). Ob upoštevanju dejstva, da elementarne nesreče (poplava, potres, plaz, žled itd.) in požar povzročajo večjo materialno škodo, pa cenzus višine plače za primer četrte alineje (elementarne nesreče in požar) ni bil določen.

Aneks h KPND (Uradni list RS, št. 46/13) je v 6. členu uredil solidarnostno pomoč za člane reprezentativnega sindikata, podpisnike tega aneksa:

»(1) Članu reprezentativnega sindikata, podpisnika tega aneksa, pripada za 20 odstotkov višja solidarnostna pomoč.

(2) Do izplačila solidarnostne pomoči je upravičen član reprezentativnega sindikata iz prejšnjega odstavka, če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer, ne presega oziroma ne bi presegala višine 130 odstotkov minimalne plače. V primeru požara in naravne nesreče, kot jih določajo predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, omejitve iz prejšnjega stavka ne veljajo.

(3) Zahtevo za izplačilo solidarnostne pomoči iz prvega odstavka vloži sindikat, na predlog člana, v roku 60 dni od nastanka primera oziroma od trenutka, ko je bil upravičenec zmožen vložiti predlog.«

Identično besedilo vsebujejo vsi aneksi h kolektivnim pogodbam, objavljeni v Uradnem listu RS, št. 46/13.

Dogovor se nanaša na višino solidarnostne pomoči ter višino cenzusa za člane sindikata, podpisnika tega aneksa.

Aneks h KPND (Uradni list RS, št. 88/21) v 11. členu določa:

"Ne glede na drugi odstavek 6. člena Aneksa h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 46/13) je član reprezentativnega sindikata, podpisnika tega aneksa, upravičen do izplačila višje solidarnostne pomoči po prvem odstavku 6. člena Aneksa h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 46/13), če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer iz 4. točke 40. člena Kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 18/91-I, 53/92, 13/93 – ZNOIP, 34/93, 12/94, 18/94 – ZRPJZ, 27/94, 59/94, 80/94, 64/95, 19/97, 37/97, 87/97 – ZPSDP, 3/98, 3/98, 39/99 – ZMPUPR, 39/99, 40/99 – popr., 99/01, 73/03, 77/04, 115/05, 43/06 – ZKoIP, 71/06, 138/06, 65/07, 67/07, 57/08 – KPJS, 67/08, 1/09, 2/10, 52/10, 2/11, 3/12, 40/12, 1/13, 46/13, 95/14, 91/15, 88/16, 80/18, 31/19, 80/19, 97/20 in 160/20), ne presega

oziroma ne bi presegala višine 140 odstotkov minimalne plače. V primeru požara in naravne nesreče, kot jih določajo predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, omejitve iz prejšnjega stavka ne veljajo."

Identično besedilo vsebujejo vsi aneksi h kolektivnim pogodbam, objavljeni v Uradnem listu RS, št. 88/21.

S tem členom je zvišan cenzus za člane sindikata, podpisnika tega aneksa.

Vsi navedeni aneksi se v delu, ki se nanaša na naravne nesreče sklicujeta na predpise s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. **Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami** (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22) v 2. točki 8. člena določa:

»Naravne nesreče so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. Za naravno nesrečo se štejejo tudi neugodne vremenske razmere po predpisih o kmetijstvu in odpravi posledic naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, pozeba, suša, neurje, toča ali živalske in rastlinske bolezni ter rastlinski škodljivci.«

V istem Aneksu h KPND (Uradni list RS, št. 88/21) je v drugem odstavku 14. člena dogovorjeno, da se zneski nadomestila za ločeno življenje, dnevnic za službena potovanja v državi, jubilejnih nagrad in solidarnostne pomoči uskladijo enkrat letno z rastjo cen življenjskih potrebščin, in sicer na podlagi uradnega podatka Statističnega urada Republike Slovenije o medletni rasti cen življenjskih potrebščin decembra preteklega leta glede na december predpreteklega leta. Znesek solidarnostne pomoči za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2023 tako znaša: **668,21 evra**.

Solidarnostna pomoč pomeni torej pomoč delodajalca v denarni obliki javnemu uslužbencu, ki jo je v skladu z določbami KPND delodajalec dolžan izplačati, če so izpolnjeni pogoji, ne glede na morebitne druge pomoči ali npr. izplačilo zavarovalnine.

Glede števila oseb, ki lahko uveljavljajo solidarnostno pomoč za isti primer elementarne nesreče, pojasnjujemo, da je solidarnostna pomoč vezana na javnega uslužbenca, če le-ta izpolni predpisane pogoje za njeno uveljavitev. To pomeni, da ni nikjer določena omejitev, da ne bi mogla oba zakonca uveljavljati pravico do solidarnostne pomoči v primeru, če so izpolnjeni pogoji, torej tudi v primeru elementarne nesreče.

Članom reprezentativnih sindikatov, podpisnikov Aneksa h KPND (Uradni list RS, 46/13), v skladu s 6. členom tega aneksa pripada za 20 odstotkov višja solidarnostna pomoč. Zahtevo za izplačilo solidarnostne pomoči vložijo sindikat na predlog člana, v roku 60 dni od nastanka primera oziroma od trenutka, ko je bil upravičenec zmožen vložiti predlog.

Sodna praksa

Solidarnostna pomoč, kot jo določa 40. člen KPND, je bila predmet presoje Vrhovnega sodišča v sodbi **VIII Ips 126/2013**, kjer je presojalo pravico do solidarnostne pomoči ob smrti ožjega družinskega člana. Vrhovno sodišče je v sodbi zavzelo enako stališče (glede namena) kot komisija za razlago KPND: »Solidarnostna pomoč je institut delovnega prava in pravica, ki je

pogojena z obstojem delovnega razmerja. Pravica do prejema solidarnostne pomoči je vezana na določen dogodek in se izplača delavcu z namenom, da lažje premosti težave, ki niso nastale po njegovi volji. [...] Že iz poimenovanja instituta izhaja, da je namen solidarnostne pomoči kot pravice iz delovnega razmerja zgolj trenutna finančna pomoč delavcu. Takšnemu namenu sledi tudi razlaga Komisije, ki je krog upravičencev še dodatno omejila. Zato pojma ožjih družinskih članov ni mogoče razlagati preširoko, ker bi v nasprotnem primeru presegli namen, ki sta ga zasledovali stranki KPND ob njenem sklepanju. Iz tega razloga sklicevanje tožnika na načelo "in favor laboratoris" pri razlagi spornega pojma ni utemeljeno.« Povedano drugače: Vrhovno sodišče ni ugotovilo, da bi razlaga glede namena presegala razpolagalni okvir.

Vrhovno sodišče je v sodbi **VIII Ips 43/2021** z dne 29. 3. 2022, v kateri je odgovarjalo na revizijski vprašanji glede narave in teka roka iz tretjega odstavka 13. člena Aneksa h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti - KPND (v nadaljevanju Aneks/2012, Ur. l. RS, št. 40/2012) oz. iz tretjega odstavka 6. člena Aneksa h KPND (v nadaljevanju Aneks/2013, Ur. l. RS, št. 46/2013), odločilo: *"Roka za vložitev zahteve za izplačilo solidarnostne pomoči iz 13. člena Aneksa/2012 h KPND in 6. člena Aneksa/2013 h KPND sta materialna prekluzivna roka. Rok za vložitev zahteve za izplačilo solidarnostne pomoči za tožnika v primeru naravne nesreče teče od nastanka škode in ne od njegove seznanitve z višino škode."* Pripominjamo še, da tožnik v konkretnem primeru ni zatrjeval, da ni bil zmožen v roku 60 dni od nastanka primera zahtevati izplačilo vtoževane solidarnostne pomoči.

Posebej izpostavljamo, da je v obrazložitvi sodbe zapisalo tudi:

"15. Višina škode pri naravni nesreči je pravno nepomemben dejavnik pri priznavanju solidarnostne pomoči, saj KPND in Aneksa priznavanje pravice ne vežejo na višino škode, temveč le na nastanek škode, zaradi česar je delavec lahko upravičen do pavšalnega zneska solidarnostne pomoči ne glede na obseg te škode. Pravno pomemben je le nastanek škode. Slednji med strankama ni bil sporen, tožnik pa ni z ničemer izkazal, da bi obstajale okoliščine, da ne bi mogel uveljavljati solidarnostne pomoči v 60 dneh od nastanka škode. Zato je bil njegov zahtev za priznanje solidarnostne pomoči zaradi posledic elementarne nesreče utemeljeno zavržen."

Opozarjamo tudi, da je Vrhovno sodišče s sklepom **VIII DoR 49/2023-7¹** z dne 16. 5. 2023 dopustilo revizijo glede vprašanja, ali je materialnopravno pravilno stališče sodišča druge stopnje, da je tožnik v okoliščinah konkretnega primera upravičen do solidarnostne pomoči. Predlog za revizijo se nanaša na odločitev VDSS v sodbi Pdp 646/2022, v kateri je VDSS v obrazložitvi zapisalo: *"Za presojo upravičenosti do solidarnostne pomoči po 4. alineji četrte točke 40. člena KPND ni pomembno, kako hude so bile (finančne) težave tožnika oziroma ali mu je nastala škoda z zamudo pri plačilu kreditov, kot to uveljavljala toženka. Iz razlage KPND izhaja, da mora delavec izkazati, da je zaradi elementarnega dogodka imel težave, pri tem pa se ne zahteva, da so težave izkazane v določeni višini."* in se pri tem sklicevalo ravno na (prej omenjeno) sodbo VS VIII Ips 43/2021.

Iz obrazložitve sklepa, s katerim je Vrhovno sodišče dopustilo revizijo, je razvidno, da je toženka vložila "predlog za dopustitev revizije glede sledečih vprašanj:

– *ali je sodišče v zvezi z izplačilom solidarnostne pomoči na podlagi 4. točke 40. člena KPND pravilno konkretiziralo pojem „težav, ki niso nastale po volji delavca“ upoštevaje namen in naravo*

¹ [https://www.sodnapraksa.si/?q=VIII%20DoR%2049/2023-7&database\[SOVS\]=SOVS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111466800](https://www.sodnapraksa.si/?q=VIII%20DoR%2049/2023-7&database[SOVS]=SOVS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2015081111466800)

solidarnostne pomoči, ki naj bi glede na Razlago KPND pripadala le delavcem, ki pomoč resnično potrebujejo;

– če je odgovor na prejšnje vprašanje pritrdilen, ali zadošča že dejstvo, da so delavcu v dogodku nastale kakršnekoli težave in se pri tem ne presoja ostalih relevantnih okoliščin, predvsem višine, trajanja, obsega in intenzivnosti nastalih težav." Vrhovno sodišče o zadevi še ni odločilo.

Pravica do solidarnostne pomoči

Teorija pravne argumentacije navaja, da so klasični razlagalni (interpretacijski) argumenti zlasti jezikovna, logična, sistematična, zgodovinska in namenska metoda (sredstvo) razlage. Res je sicer, da pomensko jasni jezikovni znaki ne potrebujejo (posebne) razlage, zaradi navedenega npr. z namensko razlago ni mogoče zaobiti izrecnega jezikovnega pomena pravne norme, vendar pa kaže opozoriti tudi na stališče, ki sicer prevladuje v pravni teoriji, da predstavlja jezikovna metoda razlage izhodišče in osnovni okvir vsebinske interpretacije, ki pa se mora preveriti in dopolniti z drugimi metodami razlage. Pri tem se posebno težo daje zlasti namenski (teleološki) metodi, ki razkriva (družbeni) namen predpisa in prek njega ugotavlja njegov neposredni pravni smisel, ki ga ima v celoti pravnega reda in dane družbene ureditve.

Primeri, kot jih našteva KPND, so smrt delavca ali ožjega družinskega člana, težja invalidnost, daljša bolezen in elementarne nesreče ali požari. Da ni mogoče zgolj z jezikovno razlago zaobjeti pomena določbe, kaže dejstvo, da je Komisija za razlago KPND sprejela razlago pojmov »ožji družinski član«, »težja invalidnost« in »daljša bolezen«. Prav tako kaže poudariti, da je namen solidarnostne pomoči zajet v razlagi, ki se nanaša na celotno 4. točko 40. člena, torej na vse solidarnostne pomoči, in sicer: *»vezana na s kolektivno pogodbo določen dogodek in se izplača z namenom, da delavec lažje premosti težave, ki niso nastale po njegovi volji«* ter da razlaga veže obe pogodbeni stranki kolektivne pogodbe.

Upoštevanje pravne podlage in novejšo sodno prakso je treba pri ugotavljanju upravičenosti v konkretnem primeru ugotoviti naslednje elemente:

1. dogodek/primer, kot je dogovorjen v KPND
2. škoda/težava, ki jo je povzročil dogodek
3. vez med škodo/težavo in javnim uslužbencem
4. dogovorjen cenzus za posamezne primere
5. rok za vlogo zahtevka.

ad 1. Do solidarnostne pomoči so upravičeni javni uslužbenci le za primere, ki so izrecno naštetih v KPND.

ad 2. Kot razlog za pomoč se ne šteje dogodek sam po sebi (*per se*), pač pa le dogodek, ki vpliva na javnega uslužbenca in mu povzroči težavo, ki mu jo delodajalec pomaga odpraviti oziroma prebroditi. Zgolj dejstvo naravne nesreče (toče, poplave, pozebe, potresa itd.) na nekem področju samo po sebi ni razlog za pomoč, pač pa dejstvo, da je naravna nesreča povzročila neko težavo (toča je poškodovala avto, poplavelo je stanovanje in uničilo premičnine, pozeba sadovnjaka, potres je poškodoval hišo/gospodarsko poslopje itd.). Dokazila o težavi (škodi) so lahko zapisniki, fotografije poškodovanih premičnin in nepremičnin itd. Da ne gre le za dogodek po sebi, pač pa, da je moral dogodek povzročiti težavo, je Višje delovno in socialno sodišče (v povezavi z zahtevki na podlagi epidemije COVID-19) odločilo v več individualnih in kolektivnih delovnih sporih.

ad 3. Solidarnostna pomoč je res vezana na dogodek, vendar pa mora biti dogodek iminentno povezan z javnim uslužbencem. Primeri, kot jih našteva KPND, so smrt delavca ali ožjega družinskega člana, težja invalidnost, daljša bolezen in elementarne nesreče ali požari. Navedeno je sicer bolj očitno pri posamičnih primerih: smrt ožjega družinskega člana javnega uslužbenca, težja invalidnost javnega uslužbenca, daljša bolezen javnega uslužbenca, požar, ki prizadene premoženje javnega uslužbenca. (*Podčrtano dodalo MJU.*) Čeprav na prvi pogled zveza med primerom in javnim uslužbencem mogoče ni tako očitna pri naravnih nesrečah, ki so množične po naravi, pa vendar postane bolj očitno na posameznem primeru naravne nesreče. Primeroma navajamo:

- poplava – čeprav je poplava zajela neko območje (npr. Ljubljansko Barje), pa do solidarnostne pomoči niso upravičeni vsi javni uslužbenci, ki živijo na tem področju, pač pa le, če so lastniki ali najemniki oz. uporabniki nepremičnine in (kumulativno) je na tej nepremičnini (in/ali premičninah) poplava povzročila težavo. Lahko bi npr. hiša stala na neki manjši vzpetini in jo poplava ne bi prizadela.
- potres – čeprav je potres prizadel neko območje, velja enako, kot je bilo navedeno pri poplavi.
- žled – kot primer navajamo žled leta 2014, ki je zajel skoraj celotno Slovenijo, tako kmetijska kot tudi urbana področja, pa vendar niso zaradi dogodka samega, čeprav je prizadel območje skoraj celotne Slovenije, bili do solidarnostne pomoči upravičeni vsi javni uslužbenci, pač pa le tisti, ki jim je škoda/težava dejansko nastala.
- plaz – za razliko od žleda, ki je praviloma pojav, ki prizadene širše območje, plaz povzroči škodo na omejenem področju. Ne glede na navedeno, do solidarnostne pomoči ni upravičen vsak javni uslužbenec, ki živi v občini, kjer je prišlo do plazu, pač pa (kot v vseh primerih) le tisti, ki mu je plaz tudi dejansko povzročil težavo.

Kot je razvidno iz vseh naštetih primerov, čeprav ni izrecno navedena, pa je v vseh primerih podana vez med javnim uslužbencem in primerom, ki je naveden v KPND in je podlaga za solidarnostno pomoč.

Praviloma bo javni uslužbenec vez med seboj in težavo, povzročeno z dogodkom - torej, da je težava nastala dejansko (tudi) njemu – izkazoval na naslednje načine: lastništvo/solastništvo nepremičnine z ZK izpiskom, rabo nepremičnine z najemno pogodbo, premičnine pa z ustrezno listino, če javni uslužbenec z njo (še) razpolaga. Čeprav so praviloma dokazila ZK izpiski, najemne pogodbe, računi itd., pa menimo, da se v pestrosti življenjskih situacij kot dokazilo v posameznih, konkretnih primerih lahko šteje tudi prijava (stalna ali začasna) bivališča na naslovu nepremičnine, darilna pogodba, fotografije premičnin ipd.

Kot primer, ko javni uslužbenec izkazuje vez med seboj in težavo s potrdilom o stalnem bivališču, navajamo primer, ko javni uslužbenec živi s starši v skupnem gospodinjstvu, pri čemer so starši ZK lastniki nepremičnine. Drug primer je, ko je kot lastnik (nepremičnine ali premičnine npr. avta) vpisan zakonec/zunajzakonski partner.

Posebej opozarjamo, da zlasti v primerih naravnih nesreč (lahko) nastane škoda/težava tako na nepremičninah kot premičninah. Če je škoda/težava nastala na premičnini in jo javni uslužbenec izkaže, ni nujno, da mora izkazati še (so)lastništvo na nepremičnini, saj že težava na premičninah (s točo poškodovan avto, pohištvo, poškodovano s poplavo ipd.) zadošča za upravičenost do izplačila solidarnostne pomoči. Kot primer navajamo, da ne glede čigava last je najemno stanovanje (last delodajalca tj. "službeno stanovanje" ali druge civilne ali pravne osebe), lahko delodajalec pri ugotavljanju dejanskega stanja izhaja iz npr. najemne pogodbe (v kateri je praviloma opredeljeno ali gre za najem opremljenega ali neopremljenega stanovanja). Čeprav iz najemne pogodbe izhaja, da gre za oddajo opremljenega stanovanja, obstaja možnost, da je težava/škoda nastala na premičnini, ki je last javnega uslužbenca.

ad 4. Cenzus za osnovno plačo v mesecu, v katerem se je zgodil primer, je za javnega uslužbenca dogovorjen v višini minimalne plače, za javnega uslužbenca, člana sindikata, pa v višini 140% minimalne plače. V primeru požara in naravne nesreče omejitve ne veljajo.

ad 5. Rok za vložitev zahtevka je 60 dni od nastanka primera oziroma od trenutka, ko je bil zahtevo zmožen vložiti in je prekluziven. Vrhovno sodišče je v sodbi VS VIII Ips 43/2023, v kateri je odločalo o naravi roka zapisalo tudi od kdaj teče rok: "Rok za vložitev zahteve za izplačilo solidarnostne pomoči za tožnika v primeru naravne nesreče teče od nastanka škode in ne od njegove seznanitve z višino škode." in obrazložilo: "*Prvotno besedilo KPND resda ni imelo izrecnih omejitev in predpisanega postopka za uveljavljanje pravice do solidarnostne pomoči, vendar se je to spremenilo z veljavnostjo obeh Aneksov. Delavec ima tako možnost uveljavljati pravico, delodajalec pa ni zavezan, da bi na lastno pobudo priznaval to pravico. Smisel roka je med drugim v takojšnji pomoči (solidarnosti) ob nastanku posledice, ki prizadene delavca. Besedilo Aneksov v tretjem odstavku glede roka je jasno. Pravodajalno je običajno, da v materialnem pravu pravno pravilo izrecno ne določa pravne posledice izgube pravice zaradi zamude roke, ker je to samo po sebi razumljivo. V nasprotnem smislu rok izgubi svoj smisel in pravno pravilo ne bi bilo več pravilo s pravno sankcijo, temveč le priporočilo. Rok je v prvem delu navedenih določb Aneksov rigiden, saj določa 60 dni za vložitev zahteve od nastanka solidarnostnega dogodka, v drugem delu pa je fleksibilen, saj upošteva tudi možnost, da delavec zaradi določenih okoliščin ne bi mogel uveljavljati zahteve. V tem primeru rok ne teče za čas delavčeve nezmožnosti uveljavljanja pravice.*" Navedeno pomeni, da rok za vložitev zahteve praviloma teče od dneva, ko je dejansko prišlo do dogodka (poplava, plaz itd.), da pa bo treba v konkretnih primerih upoštevati tudi okoliščine, da javni uslužbenec zaradi npr. nujnih odprav posledic poplave v prvih tednih ni bil zmožen zahteve vložiti, kar pomeni, da bo 60 dnevni rok lahko začel teči tudi kasneje.

S spoštovanjem,

Sanja Ajanović Hovnik
MINISTRICA